

Inhoud

	André Mottart
XI	<i>Woord vooraf</i>
XIII	<i>Algemeen programmaoverzicht HSN-33</i>
XV	<i>Chronologisch programmaoverzicht parallele sessies</i>
1	<i>Thematisch programmaoverzicht en beschrijving/presentaties workshops</i>
3	1. Basisonderwijs
	Anne-Christien Tammes
4	<i>Taaldenkgesprekken in de zaakvakles. Werken aan de taal- en denkontwikkeling van leerlingen tijdens de zaakvakles</i> Pandora Verstedden & Stef Van Mulders
9	<i>Iedereen Taalt: aanpak en resultaten van een succesvol project rond taalvaardigheid verhogen in Genk</i> Suzanne van Norden
13	<i>Weten waarover je schrijft en schrijven over wat je weet. Over de vruchtbare verbinding van schrijven met de zaakvakken</i> Maaïke Hajer, Jantien Smit & Suzanne van Norden
17	<i>Inclusief Natuur en Techniekonderwijs in meertalige klassen – een internationaal ontwerpgericht onderzoek</i> Anneke Smits & Erna van Koeven
21	<i>Focus op begrip: de ontwikkeling van een methodiek voor begrijpend lezen</i> Marjolein Dobber & Marloes Schrijvers
26	<i>Zin in lezen! Ontwikkelingsgericht lees- en schrijfonderwijs in de onderbouw</i> Jaantje Verbruggen
30	<i>Boekenhouder – een professionaliseringstraject-op-maat om de leescultuur en de kwaliteit van het voorbereidend leesonderwijs in de kleuterklas, in het bijzonder voor kinderen uit kwetsbare gezinnen, te verhogen</i> Jeanet Spijksma & Anette Timmerman
35	<i>Betekenisvol lees- en schrijfonderwijs in groep 1, 2 en 3</i>
39	2. Lerarenopleiding basisonderwijs
	Robert Chamalaun
40	<i>Het onderwijzen van werkwoordspelling: de rol van grammatica</i> Hilde Kooiker-den Boer, Ted Sanders & Jacqueline Evers-Vermeul
44	<i>Tekststructuur in de Kennisbasis Nederlandse taal: knelpunten en kansen</i> Marlies Algoet, Helena Taelman & Thijs Eeckhout
48	<i>Hoe STEM-activiteiten combineren met taalstimulering in een diverse kleuterklas?</i>

- Nanke Dokter, Rian Aarts & Anje Ros
52 *Werken aan schooltaal tijdens de rekenles. Een interventie op de Pabo*
Miriam Limpens & Erna van Koeven
56 *Op welke manier dragen inzet van ICT en digital stories bij aan betekenisvol leren?*
Praktijkgericht onderzoek naar verhalen
Christa Dekker & Wenckje Jongstra
59 *Welke boeken maken indruk op Pabo-studenten?*
Boukje Bruins
66 *'Goed gedaan! Het verhaal heeft een titel'. Een onderzoek naar het verband tussen de*
schrijfvaardigheid van eerstejaars Pabostudenten en de feedback die zij geven op
leerling-teksten
Hilde Van den Bossche
70 *Grammatica, Literatuur en Lego*

75 **3. Hoger onderwijs**

- Lien Van Achter, Lisa De Clercq & Pieterjan Bonne
76 *Van kennis naar advies – voorstelling van een Kennisbank Taalbeleid Hoger*
Onderwijs en zeven aanbevelingen voor goede taalondersteuning
Kimberly Verhaest & Wouter De Meester
79 *Zit er een blind spot in jouw informatievaardigheden?*
Pauline Koeleman
83 *Professioneel taalgebruik in het economische beroepenveld. Behoeftanalyse voor*
(taal)curriculumontwerp in het hoger economisch onderwijs
Mieke van Diepen, Bas van Eerd & Conny Boendermaker
87 *Mondelinge taal in colleges als mogelijk obstakel voor studiesucces in het hbo*
Kato Luyckx
93 *"Ik kan zelf niet academisch schrijven, laat staan daarover feedback geven".*
Percepties van studenten op academisch schrijven en peerfeedback.
Wilma van der Westen
97 *"Ten Years After". Hernieuwde conceptuele uitgangspunten voor een taalbeleid in het*
hoger onderwijs
Marjolijn Verspoor
111 *(Academische) taalvaardigheidsontwikkeling: een proces van lange adem*
Wim Jagtenberg
113 *Hoe implementeer ik een leerlijn 'schriftelijke taalvaardigheid' in het hoger onder-*
wijs?

119 **4. Bso, mbo, vmbo**

- Annette Janssen & Marlies de Groot
120 *Er valt zoveel winst te behalen!*
Kenneth Driesen & Wouter Cambré
123 *Assessment for learning in de lespraktijk*
Erna van Koeven & Anneke Smits
128 *Een website voor een geïntegreerde aanpak van burgerschap en Nederlands in het*
mbo

- Lammie Prins
- 130 *Betekenisvol taalonderwijs in de praktijk. Inzichten en breinbrekers*
Trinske Mijnheer
- 134 *Taal op het mbo: werken aan een taalbasis*
Kathleen Leemans
- 137 *Goed voor de sterken, sterk voor de zwakken: nieuwe 'Competenties in het Nederlands' in Vlaanderen*
Mieke Iwema & Francien van Kruistum
- 142 *Wie schrijft, geniet*
Kees Broekhof
- 145 *Doelgericht werken aan leesbevordering op het mbo*

151 5. literatuuronderwijs

- Michelle van Dijk
- 152 *Van oude boeken, de dingen die voorbijgaan – of niet: Couperus in hertaling*
Hans Das
- 156 *Een impuls voor de poëzie: lezerstypen als handvatten voor het onderwijs*
Clasine van Dorst
- 161 *Drie creatieve en activerende lesideeën om je literatuuronderwijs een impuls te geven*
Bertil Govers
- 164 *Personalisatie als basis voor effectief leesadvies*
Gino Bombeke
- 168 *Spannend literatuuronderwijs. Concrete lessen bij de thrillers van Camilla Läckberg*
Sander Bax & Erwin Mantingh
- 173 *'Een web van 20ste-eeuwse literatuur'. Leren literatuurhistorisch te redeneren*
Rudie Verbunt & Anna van Strien-Windgassen
- 178 *Met hen kun je lezen en schrijven. Creatief schrijven in het literatuurcurriculum van havo en vwo*
Gea van Soest
- 182 *Toneelteksten beleven*

187 6. Leesbevordering

- Femke Scheltinga & Mienke Droop
- 188 *Welke jongere is (g)een lezer?*
Iris Kamp & Yvette Jansen
- 191 *Leesbevordering volgens de didactiek van 'De Leescyclus'*
Jeroen Dera
- 195 *De praktijk van de leeslijst naar de praktijk*
Carolien Krikhaar
- 199 *Wat kan de bibliotheek doen voor de docent Nederlands? Meer dan u denkt!*

205 7. Nederlands in een meertalige context

- Josée Coenen
- 206 *"Vandaag zinsdelen juf? Wauw!"*

- Janke Singelsma & Maaike Pulles
210 *Op zoek naar taalschatten: moedertalen in beeld gebracht in de klas*
Karen Reekmans & Christiaan Nauwelaerts
215 *Meertaligheid omarmen dankzij muzische expressie*
Yvette Reuver-van der Gronden & Marjan van der Spek-den Hartog
218 *Het belang van tekstbegrip in het NT2-onderwijs*

223 8. Innovatie en digitale geletterdheid

- Maarten Sprenger
224 *Onlinegeletterdheid en zoekvaardigheden in het nieuwe curriculum. Welke taak ligt er bij het schoolvak Nederlands voor het leren verwerven van informatievaardigheden in relatie tot internet?*
Maud Donga
229 *Wordt VED-geletterd met behulp van de Emoji-leesplank*
Ingrid Brinks
234 *Engagement in bovenbouw po en onderbouw vo. Proeftuin met PLOT26*
Joris van Hamersveld & Jaap van der Molen
237 *Het digitaal object: leren door te creëren*
Nienke Nagelmaeker
240 *Thematisch werken bij Nederlands en beoordelen met single point rubrics*
Ferdinand Schrooten (a) & Jeroen Clemens
243 *Innovatief en betekenisvol onderwijs door spoorzoeken naar dode bloedverwanten. Lesmodule Verborgen Familieverleden*
Heleen Vellekoop
249 *Aan de haal met dat verhaal. Leeservaringen op creatieve wijze verwerken met ICT*
Sanne Koetsier & Floor van Renssen
250 *Schrijven, spreken en lezen voor de echte wereld en de onderwijspraktijk*

255 9. Taalbeschouwing

- Goedele Vandommele
256 *Zin in leren, zin in taalbeschouwing! Geïntegreerd taal beschouwen in ZILL!*
Marleen Lippens
256 *Heb je er zin in? Het is maar een woord... Over taalbeschouwing in de eerste graad secundair/voortgezet onderwijs*
Baukje Toren & Anneke Wurth
261 *'Bouwen aan spreken'. Ontwerp, uitvoering en evaluatie van een lessenserie spreekvaardigheid voor de bovenbouw*
Astrid Wijnands & Karin Echten
267 *Over fijn gesneden groentes en luid zingende bussen. Gedifferentieerd leren nadenken over taalkwesties in vwo-5*
Gert Rijlaarsdam, Liselore van Ockenburg & Anouk ten Peze
271 *Onderwijs in schrijfprocessen: bewustwording van je aanpak in het woud van opties*
Suzanne de Kleyn & Judit Steenge
278 *Taalkunde in de klas*

- Henk Wolf
 282 *Leren ontleden: het moet en het kan anders*
 Auke Abma, Hans Bisschop, Ton van Haaften, Riek Hazenbosch & Carly van Tilborg
 285 *Een scanner die overtuigt*

289 10. Taalvaardigheid secundair onderwijs/voortgezet onderwijs

- Saartje Gobyn
 290 *De nieuwe Vlaamse eindtermen doorbreken de vakken: tips en tricks voor in de klas*
 Hiske Schipper
 295 *Cabaret bij Nederlands – humor in de klas*
 Martijn Knook & Nellianne van Schaik-Maljaars
 298 *Debatteren kun je leren: een doorlopende leerlijn*
 Patrick Rooijackers & Huub van den Bergh
 302 *De tekst met vragen: leren leerlingen lezen of vooral vragen beantwoorden? Een eye-trackstudie onder vwo-leerlingen*
 Marit Trioen & Jordi Casteleyn
 306 *Wat werkt in leesonderwijs aan laaggeletterde anderstalige jongeren?*
 Jeroen Steenbakkers
 310 *Stijlperspectieven – werken met vernieuwende lessen schrijfstijl voor midden- en bovenbouw vo*
 Klaske Elving-Heida
 313 *Effectief schrijfonderwijs voor adolescenten*
 Nina Vandermeulen, Elke Van Steendam & Gert Rijlaarsdam
 318 *De kracht van feedback in schrijfvaardigheidsonderwijs: tekst- en procesgerichte feedback*

325 11. Taal- en letterkunde

- Gert De Sutter
 326 *Met andere woorden. Over vertalen en vertalingen in de les Nederlands*
 Yves T'Sjoen
 329 *Bloei en neergang van de (letterkundige) neerlandistiek*
 Jenny Audring
 332 *Mijn hart, die klopte in mijn keel. Voornaamwoorden in gesproken Nederlands*
 Gijs Leenders
 336 *Verschillen de grammaticale concepten in het moedertaalonderwijs (Nederlands) en het vreemdetalenonderwijs (Duits en Engels)?*
 Jimmy van Rijt & Ilona Dols-Koot
 342 *'Hakken en plakken' – morfologie in de spellingles*
 Freek Van de Velde
 347 *Tast migratie de taal aan?*
 Vivien Waszink
 351 *Zieke zinnen zullen zegevieren. Hiphopteksten in de klas*

Hanneke Houkes & Twan Robben

354 *Nederlands voor kosmopolieten. Een project over de plaats van het Nederlands en Nederlanders in de wereld voor leerlingen met een maatschappijprofiel in de bovenbouw van vwo-4 en vwo-5*

361 *Acroniemen- en begrippenlijst*